

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.11.1980, sp. zn. 2 Tz 10/80, ECLI:CZ:NS:1980:2.TZ.10.1980.1

Číslo: 20/1981

Právní věta: Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu. Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout. Pro pachatele nepředvídatelný příčinný průběh není tedy v zavinění obsažen a pachatel neodpovídá za následek, který takto vzejde.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.11.1980

Spisová značka: 2 Tz 10/80

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nedbalost, Příčinná souvislost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 3 odst. 1

§ 224 odst. 1

§ 224 odst. 2

§ 5 odst. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1981 sb. rozh.

Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu.

Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout. Pro pachatele nepředvídatelný příčinný průběh není tedy v zavinění obsažen a pachatel neodpovídá za následek, který takto vzejde.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 18. 11. 1980 sp. zn. [2 Tz 10/80](#).)

Nejvyšší soud ČSR v řízení o podané stížnosti pro porušení zákona shledal, že usnesením krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 6. 1980 sp. zn. 8 To 405/80, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného proti rozsudku okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 3. 1980 sp. zn. 2 T

98/80, byl porušen zákon v ustanovení § 256 tr. ř. Tato rozhodnutí zrušil a okresnímu soudu v Jindřichově Hradci přikázal, aby věc projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 3. 1980 sp. zn. 2 T 98/80 byl obviněný I. Š. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na deset měsíců v první nápravně výchovné skupině. Dále mu byl podle § 49 odst. 1 tr. zák. uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu tří a půl roku.

Podle rozsudku obviněný spáchal trestný čin tím, že dne 13. 12. 1979 kolem 6.20 hod. jako řidič při jízdě od okresního stavebního podniku v Jindřichově Hradci směrem na Otín použil nákladní automobil zn. Avia 30 SPZ JH 31-86 z majetku okresní správy spojů v Jindřichově Hradci přesto, že v důsledku zamlžování a zamrzání předního skla měl podstatně ztížený výhled a tak narazil do cyklisty L. N. jedoucího před ním a způsobil mu rozsáhlá poranění zejména hlavy, takže byl po dobu tří dnů v hlubokém bezvědomí a dne 18. 12. 1979 spadl v nemocnici v Jindřichově Hradci z postele na podlahu a zemřel.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný včas odvolání.

Usnesením krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 6. 1980 sp. zn. 8 To 405/80 bylo podle § 256 tr. ř. odvolání obviněného zamítnuto jako nedůvodné.

Proti tomuto usnesení podal ministr spravedlnosti ČSR stížnost pro porušení zákona. Uvedl v ní, že pokud výrok o vině v rozsudku okresního soudu zahrnuje i způsobení smrti poškozeného, byl porušen zákon v ustanovení § 3 odst. 1 a § 5 písm. b) tr. zák. ve vztahu k ustanovení § 224 odst. 1, 2 tr. zák. Považuje za správný závěr soudů obou stupňů, že je dána příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a smrtí poškozeného jako objektivní znak skutkové podstaty trestného činu podle § 224 odst. 1 tr. zák., avšak názor, že i tento znak je kryt zaviněním obviněného, a že proto obviněný trestně odpovídá za smrt poškozeného, nelze považovat za správný a odpovídající zákonu.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že byl porušen zákon.

Podle posudku znalců lékařů zranění, které poškozený utrpěl při nehodě, bylo takové povahy, že by poškozeného vyřadilo na delší dobu z obvyklého způsobu života a bylo ho možno považovat za těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 224 odst. 1 tr. zák. Nešlo však v žádném případě o zranění, které by vyvolalo smrt poškozeného. K smrti poškozeného došlo jednoznačně v důsledku poranění, které utrpěl v nemocnici pádem z postele.

K pádu poškozeného z postele došlo neobratným pohybem, který poškozený učinil v době, kdy nad ním nebyl vykonáván zvýšený lékařský dozor.

Okresní soud hodnotil smrt poškozeného jako následek nahodilý, obviněným zaviněný. Vyvolání autonehody obviněným vyvolalo nebezpečí pro život poškozeného, a to bylo příčinou jeho umístění na lůžku v nemocnici a koneckonců i jeho pádu na podlahu. Po subjektivní stránce se při nedbalostním zavinění, podle názoru okresního soudu, vyžaduje, aby si pachatel měl a mohl alespoň představit, že se takto může příčinný vztah rozvinout. U nepředvídatelných příčinných průběhů neodpovídá za následek. Obviněný jako řidič měl a mohl si jistě představit, že při vyvolané autonehodě dochází nejen k těžkým zraněním, ale že stav poškozených může se i v dalším období zhoršit v důsledku komplikací majících příčiny např. v nekázni poškozených, v zanedbání náležité péče ze strany ošetřujícího personálu apod. Tak tomu bylo i v daném případě, kdy poškozený utrpěl závažné

poranění, po probání se z bezvědomí, ač předtím byl klidný a podrobný, se pokusil opustit postel a přitom došlo k jeho pádu na podlahu a zranění s následkem smrti.

K tomuto závěru okresního soudu dodal odvolací soud, že nedbalostní zavinění obviněného k smrtelnému následku u poškozeného nemusí zahrnovat příčinný průběh ve všech podrobnostech. Nemusí obsahovat vědomí obviněného o tom, že poškozený v době, kdy není pečlivě střežen, může spadnout z postele. Stačí, aby zavinění zahrnovalo příčinný průběh v podstatných rysech. Při nedbalosti stačí, aby si pachatel mohl představit, že se takto může příčinný vztah rozvinout. Řidiči, který jede tak hrubě nedbale, že způsobí těžké zranění účastníka provozu, které způsobí u poškozeného neschopnost řádného pohybu, je třeba přičítat v podstatných a obecných rysech i to, že mohl a měl vědět [§ 5 písm. b) tr. zák.], že během léčení může dojít ke komplikacím i v důsledku jednání poškozeného, který přecení své uzdravování a provede pohyb, který jeho zdravotní stav zhorší, popř. přivodí smrtelné nebezpečí. Obviněný proto odpovídá z nedbalosti za smrt poškozeného.

S těmito závěry soudů se nelze ztotožnit.

Pachatel je trestně odpovědný za následek, který způsobil, jen pokud jej zavinil. Zavinění alespoň z nevědomé nedbalosti lze spatřovat jen tehdy, prokáže-li se, že pachatel si měl a mohl představit, že příčinný vztah mezi jeho jednáním a následkem (účinkem) se může rozvinout tak, jak se rozvinul. Pro pachatele nepředvídatelné příčinné průběhy nejsou však v tom zahrnuty, a proto pachatel neodpovídá za následek (účinek), který z těchto příčin vzejde.

Příčinný vztah mezi jednáním obviněného a smrtí poškozeného je objektivně dán.

Z hlediska předvídatelnosti příčinného průběhu, který vedl ke smrti poškozeného, a tedy vztahu zavinění pachatele k němu nutno však rozlišovat o jaké komplikace v tom kterém případě šlo.

Pachatel, který jinému z nedbalosti způsobil zranění, nepochybně měl a mohl předvídat, že mohou nastat různé zdravotní komplikace, které ani při nejlepší zdravotnické péči nemohou zabránit zhoršení zdravotního stavu, popř. i smrti zraněného. V takovém případě zavinění obviněného by se vztahovalo nejen na příčinný vztah mezi jeho jednáním a samotným zraněním, ale i na vzniklou komplikaci při léčení zraněného a na účinek touto komplikací vzniklý.

Naproti tomu za předpokladu, že ke komplikacím při léčení zraněného, které vedly ke zhoršení jeho zdravotního stavu nebo k jeho smrti, došlo za okolností, které mají základ v porušení povinnosti jinou osobou a nikoliv v jednání pachatele, nelze učinit závěr, že i tento příčinný průběh, který vedl ke zhoršení zdravotního stavu nebo i ke smrti zraněného, byl pro pachatele předvídatelný, a tedy jím zaviněný.

Vzhledem k uvedenému mohl být obviněný uznán vinným, že zaviněním dopravní nehody způsobil poškozenému těžkou újmu na zdraví (nikoli smrt) ve smyslu ustanovení § 224 odst. 1 tr. zák., a protože nehodu zavinil porušením důležité povinnosti, též podle odst. 2 cit. ustanovení.

Odvolací soud porušil zákon v ustanovení § 256 tr. ř., když důvodné odvolání obviněného neprávem zamítl.